

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE A T–375/04. SZ. ÜGYBEN

(Scheucher - Fleisch és társai kontra Bizottság)¹

SZILÁGYI PÁL

Az Elsőfokú Bíróság 2009. november 18-án hozott ítéletet négy vállalkozás és egy magánszemély által (továbbiakban: felperesek) az Európai Bizottság ellen indított eljárásban². A húsiparban érdekelt felperesek a Bizottság 2004. július 30-án hozott határozatát támadták meg³.

Az Osztrák Köztársaság 1992-ben szövetségi törvénnyel létrehozta az „Agrarmarkt Austria” nevű közjogi jogi személyt (továbbiakban: AMA). A jogszabály előírásai szerint szarvasmarhák, borjak, sertések, bárányok, birkák és szárnyasok levágása után járulékokat kell fizetni, amelynek beszedését az AMA köteles végezni. A járulékokat arra fordítják, hogy az „AMA biocímkével” és az „AMA minőségi címkéssel” (továbbiakban: AMA címkék) elősegítsék a mezőgazdasági termékek ausztriai előállítását, kezelését, feldolgozását és forgalmazását. A felperesek bár kötelesek a jogszabály alapján járulékot fizetni az AMA címkék használatára nem voltak jogosultak, így az osztrák hatóságok előtt megtámadták a járulékok megfizetésére kötelezést. Ezzel párhuzamosan a felperesek az Európai Bizottsághoz fordultak, amely meg-

1 T-375/04. sz. ügy Scheucher - Fleisch és társai kontra Bizottság [EBHT 2009, 00000. o.]

2 Az eljárásban eredetileg felperesként egy további vállalkozás is részt vett, azonban az 2009. január 23-án elállt a keresetétől, amelyet a bíróság 2009. február 4-i végzése tudomásul vett. Lásd Ibid 19. pont.

3 NN34A/2000. sz. ügy Minőségi programok és minőséget igazoló címkék 'AMA Biosiegel' és 'AMA Gütesiegel', 2004. június 30. [2005] Hivatalos Lap C 105, 2005.04.30., 11 o.

vizsgálta a szóban forgó intézkedéseket be nem jelentett támogatásként. Az Európai Bizottság kettéválasztotta az ügyet, ugyanis 2002. szeptember 26-án jelentősen megváltoztatták a kérdéses jogszabályt. A megtámadott határozat⁴ a jelzett időpontot követő időszakra nézve vizsgálta a kérdéses jogszabályt. A Bizottság az eljárása végén úgy ítélte meg, hogy kérdéses szabály a 87. cikk (3) bekezdése, mezőgazdasági ágazat állami támogatásaira vonatkozó közösségi iránymutatása⁵, valamint az EK-Szerződés I. mellékletébe tartozó és egyes, az I. mellékletbe nem tartozó termékek reklámozásához nyújtott állami támogatásról szóló közösségi iránymutatása⁶ alapján nem ütközött a közösségi jogba.

Az „AMA”-címkék csak azoknak a termékeknek voltak odaítélhetőek oda, amelyek megfelelnek bizonyos, az előállítási módszerekkel, a termék tulajdonságaival, egyes esetekben pedig a földrajzi eredetükre vonatkozó követelményekkel kapcsolatos minőségi kritériumoknak. Így a szóban forgó támogatások előnyben részesítenek bizonyos vállalkozásokat a mezőgazdasági termékek ausztriai előállításának, kezelésének, feldolgozásának és forgalmazásának ágazatában. Ami közelebről a húst illeti, ezen a területen az „AMA”-címkékre jellemző, az állatok megszületésétől és nevelésétől kezdve a kiskereskedelmi értékesítésig alkalmazott olyan termelési és értékesítési lánc működik, amelynek keretében minden egyes szakaszban pontos előírásokat kell betartani a minőségre és az e minőséget biztosítani hivatott ellenőrzésekre vonatkozóan, mindezt pedig a jó minőségű termékek eladásának fejlesztése érdekében⁷. A kérdéses intézkedések a vizsgált időpontban ténylegesen csak és kizárólag osztrák termékekre irányultak⁸.

Az Elsőfokú Bíróság előtt folyó vita két kérdést érintett. Egyrészt a felperesek keresetjogi jogát, másrészt pedig, hogy jogosult volt-e a Bizottság hivatalos vizsgálat megindítása nélkül meghozni a határozatát.

4 Ibid.

5 Community Guidelines for State aid in the agriculture sector [2000] HL C 28, 2000.02.01., 2. o.

6 Az EK-Szerződés I. mellékletébe tartozó és egyes, az I. mellékletbe nem tartozó termékek reklámozásához nyújtott állami támogatásról szóló közösségi iránymutatás [2001] HL C 252, 2001.09.12., 5-14. o.

7 T-375/04. sz. ügy Scheucher - Fleisch és társai kontra Bizottság [EBHT 2009, 00000. o.] 51-52. pontok.

8 Ibid. 82. pont.

A keresetőségi jog

A Bizottság álláspontja szerint a megtámadott határozat a felpereseket nem érintette személyükben, hanem olyan „általános szabály”, amely csak azon objektív jogállásuk tényénél fogva érinti őket, hogy járulék fizetésére kötelezettek⁹. Ezzel szemben a felperesek azt állították, hogy ők a 88. cikk (2) bekezdése értelmében érintett feleknek minősülnek¹⁰.

Az Elsőfokú Bíróság kifejtette, hogy az EKSZ 230. cikk (4) bekezdése alapján bármely természetes vagy jogi személy azonos feltételek mellett indíthat eljárást a neki címzett határozat, vagy az olyan határozat ellen, amelyet ugyan rendeletként vagy egy másik személyhez címzett határozatként hoztak, de őt közvetlenül és személyében érinti. A bíróság továbbá kifejtette, hogy mivel az osztrák hatóságok az Európai Bizottság határozatának megtámadása idején a felpereseknek nem adtak AMA címkéket ezért az EKSZ 230. cikk értelmében közvetlenül érintette őket a megtámadott határozat. A közvetlen érintettség ugyanis fennáll, amennyiben a nemzeti hatóságok úgy dönthetnek, hogy nem nyújtják az engedélyezett támogatásokat¹¹. Ami a személyes érintettséget illeti, a Plaumann-teszt¹² felidézése után a bíróság kifejtette, hogy az EKSZ 88. cikk (2) bekezdése alapján folyó hivatalos vizsgálati szakasz az ami előírja a Bizottság számára azt, hogy az érintetteket felhívja észrevételeik megtételére. A 88. cikk (3) bekezdésében szabályozott előzetes vizsgálat esetén ez nem áll fenn¹³. Az Elsőfokú Bíróság indokolása ezt követően részletezi, hogy amennyiben a Bizottság az EK 88. cikk (2) bekezdésében előírt hivatalos vizsgálati eljárás megindítása nélkül, az ugyanezen cikk (3) bekezdése alapján hozott határozatban megállapítja, hogy valamely támogatás összeegyeztethető a közös piaccal, ezen eljárási biztosítékok kedvezményezettjei e biztosítékok tiszteletben tartását csak akkor tudják érvényesíteni, ha lehetőségük van arra, hogy e határozatot

9 Lásd bővebben Ibid. 23-28. pontok.

10 Lásd bővebben Ibid. 29-33. pontok.

11 Lásd Ibid 36-39. pontok.

12 25/62. sz. ügy Plaumann & Co. kontra az Európai Gazdasági Közösség Bizottsága [EBHT 1963, angol különkiadás oldal 00095. o.].

13 T-375/04. sz. ügy Scheucher – Fleisch és társai kontra Bizottság [EBHT 2009, 00000. o.] 41. pont.

a közösségi bíróság előtt megtámadják. Ezért az EKSZ 88. cikk (2) bekezdése szerinti érintett személy által az ilyen határozat ellen benyújtott megsemmisítés iránti kereset elfogadható, ha azzal a felperes az említett rendelkezésből levezetett eljárási jogokat kívánja védelmezni¹⁴. Ha azonban a felperes a támogatást értékelő határozat megalapozottságát vonja kétségbe, akkor bizonyítania kell a személyes érintettségét, jelen esetben, hogy a felperesek piaci helyzetét lényeges mértékben érinti¹⁵. Ezt azonban nem zárja ki az, hogy egy jogi aktus általános érvényű hatályát és jellegét tekintve¹⁶.

A kérdés eldöntéséhez az Elsőfokú Bíróságnak meg kellett vizsgálnia részleteiben a felperesek által előadottakat. Utóbbiak vitatták mind a hivatalos vizsgálati eljárás megindításának a Bizottság általi megtagadását, mind a támogatást mérlegelő határozat megalapozottságát¹⁷. Az Elsőfokú Bíróság két lépésben vizsgálta a keresetösségi jogot.

A felperesek a kérdéses intézkedések tényleges kedvezményezettjeinek, előnyben részesített vállalkozásoknak, versenytársai Ausztriában¹⁸. Az EKSZ 88. cikk (2) bekezdése szerint, ha a Bizottság – azt követően, hogy felhívta az érintett feleket észrevételeik megtételére – megállapítja, hogy egy állam által, vagy állami forrásból nyújtott támogatás a 87. cikk értelmében nem egyeztethető össze a közös piaccal, vagy hogy az ilyen támogatást visszaélészerűen használják fel, úgy határoz, hogy az érintett állam köteles a Bizottság által kitűzött határidőn belül a támogatást megszüntetni vagy módosítani. A (3) bekezdés szerint a Bizottságot az észrevételei megtételéhez szükséges időben tájékoztatni kell minden támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékról. Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy ez a szándék a 87. cikk értelmében nem egyeztethető össze a közös piaccal, haladéktalanul megindítja a (2) bekezdés szerinti eljárást. Amíg ebben az eljárásban végső határozat nem születik, az érintett tagállam a tervezett intézkedéseket nem hajthatja végre.

Az Elsőfokú Bíróság kimondta, hogy az a tény miszerint a felperesek megtehették észrevételeiket a 88. cikk (3) bekezdése szerinti szakasz-

---

14 Ibid. 42. pont.

15 Ibid. 43-44. pontok.

16 Ibid. 45. pont.

17 Ibid. 47-50. pontok.

18 Ibid. 51-53. pontok.

ban, nem foszthatja meg őket azon joguktól, hogy betartsák azokat az eljárási biztosítékokat, amelyeket az EKSZ 88. cikk (2) bekezdése kifejezetten előír számukra. Így utóbbi érvényesítése érdekében a felperesek keresetösségi joggal bírtak¹⁹.

A felperesek azonban a határozat megalapozottságát is vitatták, így az Elsőfokú Bíróság ezen jogalap tekintetben is vizsgálta a keresetösségi jogukat. A felpereseknek bizonyítaniuk kellett volna, hogy nem pusztán a kedvezményezett vállalkozások versenytársai, hanem olyan ténybeli helyzetben vannak, amely a határozat címzettjéhez hasonló módon egyénítik őket²⁰, ezt azonban elmulasztották a felperesek. Gyakorlatilag nem terjesztettek elő erre irányuló semmilyen jogi vagy ténybeli érvet. Ugyanakkor az Elsőfokú Bíróság a felek nyilatkozatai alapján arra a következtetésre jutott, hogy sikeresen hivatkozhatnak arra, hogy az Európai Bizottság eljárása során olyan okok merültek fel, amelyek miatt annak meg kellett volna indítania a 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást.

Az érdemi vizsgálatról

A részletes végrehajtási szabályokat megállapító tanácsi rendelet²¹ szerint „amennyiben az előzetes vizsgálatot követően a Bizottság úgy találja, hogy kétség merült fel a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, a Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás kezdeményezéséről dönt”²². Ezzel kapcsolatban emlékeztetett az Elsőfokú Bíróság arra, hogy különösen akkor kell megindítani az eljárást, ha az előzetes vizsgálati eljárás során kapott információk fényében továbbra is komoly nehézségekkel szembesül a kérdéses intézkedése megítélése során²³. Mint a bíróság kifejtette, a Bizottság valamely állami intézkedés javára hozandó határozat elfogadásakor csak

19 Ibid. 54-55. pontok.

20 Ibid. 57. pont.

21 659/1999/EK rendelet az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról [1999] HL L 83, 1999.3.27., 1-9. o.

22 Ibid. 4. cikk (4) bekezdés.

23 T-375/04. sz. ügy Scheucher – Fleisch és társai kontra Bizottság [EBHT 2009, 00000. o.] 69-74. pontok.

abban az esetben szorítkozhat az EK 88. cikkének (3) bekezdése szerinti előzetes vizsgálatra, ha az első vizsgálat során megbizonyosodott arról, hogy ez az intézkedés vagy nem képez az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatást, vagy ha támogatásnak minősül, akkor összeegyeztethető a közös piaccal. Amennyiben azonban az első vizsgálat során a Bizottság ezzel ellentétes következtetésre jut, vagy nem tudja minden kétséget kizáróan megállapítani a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét, úgy köteles minden szükséges véleményt beszerezni, valamint e célból az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást megindítani²⁴. Az eljárás megindítása ráadásul nem tagadható meg más körülményekre, például harmadik felek érdekére, az eljárás gazdaságosságával vagy az adminisztratív célszerűséggel kapcsolatos megfontolásokra hivatkozással²⁵.

Mivel a vizsgált intézkedések kizárólag hazai termékekre vonatkoztak ténylegesen, így nem tartotta be Ausztria a reklámozáshoz nyújtott állami támogatásokra vonatkozó iránymutatásban²⁶ előírt feltételeket, miszerint a minőség ellenőrzésére irányuló nemzeti rendszerek nem korlátozódhatnak a meghatározott eredetű termékekre²⁷. Mivel a Bizottságnak erről tudomása volt, így ésszerűen felmerült a közös piaccal való összeegyeztethetőség²⁸.

A fentebbiekre tekintettel az Elsőfokú Bíróság háromtagú tanácsa megsemmisítette az Európai Bizottság határozatát és a költségek viselésére kötelezte azt.

Értékelés

Az ítélet elsősorban a keresetőségi jogra, valamint az Európai Bizottság eljárás megindítására vagy meg nem indítására vonatkozó mérlege-

24 Ibid. 70. pont.

25 Ibid. 72. pont.

26 Az EK-Szerződés I. mellékletébe tartozó és egyes, az I. mellékletbe nem tartozó termékek reklámozásához nyújtott állami támogatásról szóló közösségi iránymutatás [2001] HL C 252, 2001.09.12., 5-14. o..

27 T-375/04. sz. ügy Scheucher - Fleisch és társai kontra Bizottság [EBHT 2009, 00000. o.] 85. pont.

28 Ibid. 85-87. pontok.

lési jogkörére összpontosított. Az ügyben jól látható, hogy a piacon érdekelt felek eljárási jogosítványai igen erősek az állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásokban és az Európai Bizottság nem foszthatja meg őket ezen eljárási garanciális jogaiktól azáltal, hogy a 88. cikk (3) bekezdése szerinti eljárásban összeegyeztethetőnek nyilvánít egy állami támogatást akkor, ha olyan információk vannak birtokában, amelyek ennek ellentmondani látszanak. A közösségi jogban eddig is egyértelmű volt, hogy egy engedélyezett állami támogatás esetén az a versenytárs, amelyet közvetlenül hatással van a támogatás, megtámadhatja az Európai Bizottság határozatát²⁹. Ehhez viszont nem szükséges, hogy közvetlen versenytársak legyenek. Jelen ügyben a kérdéses állami támogatás tényleges kedvezményezettei nem voltak közvetlen versenytársai a felpereseknek³⁰ és sikeresen támadták meg saját eljárási jogaik védelme érdekében az Európai Bizottság határozatát.

---

29 Lásd pl. 169/84. sz. ügy *Compagnie française de l'azote (Cofaz) SA és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága* [EBHT 1986, 00391. o.] 29-30. pontok.

30 Vö. még *Ibid.* 23. pont.

